

Bài 25. HỆ THỐNG PHÂN LOẠI SINH VẬT

I MỤC TIÊU

Sau bài học, HS sẽ:

- Nêu được khái niệm và sự cần thiết của phân loại thể giới sống.
- Dựa vào sơ đồ, nêu được các đơn vị trong hệ thống phân loại sinh vật.
- Nhận biết được năm giới sinh vật. Lấy được ví dụ minh họa cho mỗi giới.
- Phân loại được các loài sinh vật vào các giới.
- Nhận biết được sinh vật có hai cách gọi tên: tên địa phương và tên khoa học.

II CHUẨN BỊ

- Tranh, ảnh về sơ đồ các đơn vị phân loại sinh vật.
- Tranh, ảnh sơ đồ hệ thống phân loại năm giới.
- Thiết bị để chiếu các tranh, ảnh lên màn ảnh.

III THÔNG TIN BỔ SUNG

Phân loại nói chung và hệ thống phân loại sinh vật nói riêng rất quan trọng, cần thiết trong học tập và nghiên cứu lĩnh vực sinh học. Đây là lần đầu tiên kiến thức này được đề cập trong SGK lớp 6 một cách khái quát nhất. Theo chương trình năm 2006, phần nội dung các giới sinh vật chưa được giới thiệu với HS Trung học cơ sở mà được học ở Trung học phổ thông. Do vậy, GV cần truyền đạt nội dung kiến thức phù hợp với mức độ nhận thức của HS lớp 6. Tuy nhiên, nội dung bài này có điều kiện thuận lợi là các sinh vật và hình ảnh trong bài đa phần là gần gũi với đời sống, do vậy nếu chuẩn bị tốt và có các mẫu vật thật sẽ giúp cho bài giảng sinh động và dễ hiểu hơn.

IV GỢI Ý TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY, HỌC

Hoạt động 1. KHỞI ĐỘNG

Gợi ý cho HS các hoạt động trong đời sống có liên quan đến sự sắp xếp, phân loại. Thông qua đó, HS rút ra kết luận về tầm quan trọng của việc phân loại trong thế giới sống.

– GV giới thiệu tổng quát về các nội dung của chương VII. Đa dạng thế giới sống. Sau đó, GV đưa ra nhận xét về sự đa dạng của sinh vật và có thể đưa ra câu hỏi: Nếu mọi sinh vật trong thế giới sống đa dạng đó không được sắp xếp hay phân loại thì sẽ dẫn đến điều gì?

– GV chiếu hình và câu hỏi trong phần khởi động của SGK để HS trả lời. Có thể cho HS làm việc theo nhóm (3 – 5 HS) và ghi lại các phương án của mỗi nhóm đưa ra.

Trong hoạt động khởi động, chỉ gọi ra câu hỏi về sự cần thiết của việc phân loại sinh vật mà không yêu cầu HS sẽ trả lời ngay, HS trả lời sau khi học xong bài này.

Hoạt động 2. HƯỚNG DẪN HỌC SINH VỀ SỰ CẦN THIẾT CỦA VIỆC PHÂN LOẠI THẾ GIỚI SỐNG

Hướng dẫn HS nhận biết được sự cần thiết của việc phân loại bằng cách kết nối với câu trả lời của hoạt động khởi động và liên hệ thêm các hoạt động hằng ngày có mang tính phân loại.

– Yêu cầu HS trả lời các câu hỏi ở mục I trong SGK, qua đáp án HS sẽ hình thành kiến thức về sự phân loại nói chung và ý nghĩa của phân loại.

– Yêu cầu HS đọc SGK để nêu khái niệm “phân loại sinh học”.
– GV đưa ra các ví dụ như: sự sắp xếp chỗ ngồi của nhân viên trong một cơ quan, sắp xếp hàng hoá trong siêu thị,... thông qua đó để HS nêu được sự cần thiết của việc phân loại. HS dựa vào ví dụ thực tế để nêu được sự cần thiết của việc phân loại sinh học hay phân loại thế giới sống.

– GV củng cố kiến thức dựa trên những nội dung trong SGK.

1. Có thể sắp xếp theo phương án sau: nhóm 1: sách, vở, truyện,...; nhóm 2: bút, thước kẻ, keo dán,...

2. Việc phân loại giúp các đồ dùng được cất ngăn nắp hơn và tìm ra các đồ dùng học tập dễ dàng hơn.

Hoạt động 3. HƯỚNG DẪN HỌC SINH VỀ HỆ THỐNG PHÂN LOẠI SINH VẬT

Thực tế đây là kiến thức mới đối với HS vì trước đó các em chưa được biết về nội dung này. Mặc dù hằng ngày HS vẫn nhìn thấy các loài sinh vật khác nhau nhưng việc phân loại chúng như thế nào thì các em chưa thể biết được. Sử dụng sơ đồ và ví dụ trong SGK để hướng dẫn HS tìm hiểu về các đơn vị của hệ thống phân loại sinh vật.

– Chiếu Hình 25.1 hoặc cho HS quan sát trong SGK. Có thể yêu cầu HS nêu tên các loài trong hình.

– GV chiếu Hình 25.2, HS dựa vào hình và chỉ ra các đơn vị trong hệ thống phân loại sinh vật từ thấp đến cao hoặc ngược lại. GV phân tích 2 ví dụ trong hình.

– Yêu cầu HS lấy ví dụ tên 5 loài động vật và 5 loài thực vật. Sau đó, GV có thể cung cấp tên khoa học của một số loài HS vừa đưa ra và giới thiệu thông tin về tên khoa học và tên địa phương của loài.

– Yêu cầu HS đọc nội dung về cách gọi tên sinh vật, cho biết sinh vật có cách gọi tên nào? Nêu quy tắc viết tên khoa học của một loài.

– GV hỏi HS vì sao cần đặt tên khoa học khác nhau cho mỗi loài.

Đối với HS, chỉ cần biết được hệ thống cơ bản về các đơn vị phân loại là đủ. Cần cho HS biết thông tin: hệ thống phân loại trong bài là hệ thống phân loại cơ bản, trong thực tế các bậc này có thể phân chia thành các mức khác nhau. Việc phân chia các bậc khác sẽ được học ở các cấp học cao hơn. Trong Hình 25.2 có dùng cụm từ “giống (chi)”, trong thực tế ở Việt Nam, đối với thực vật, các nhà khoa học dùng “chi” còn đối với động vật dùng là “giống”.

Hoạt động 4. TÌM HIỂU HỆ THỐNG PHÂN LOẠI NĂM GIỚI

HS hình thành khái niệm “giới” dựa vào sơ đồ các đơn vị phân loại sinh vật, nhận biết tên các giới và các loài đại diện của mỗi giới dựa vào sơ đồ và hình ảnh.

– GV sử dụng sơ đồ các đơn vị phân loại sinh vật, qua đó HS đưa ra khái niệm “giới”.
– GV chiếu Hình 25.4, yêu cầu HS nêu tên các giới trong hệ thống phân loại năm giới. GV có thể yêu cầu HS lấy các ví dụ đại diện đối với các giới gần gũi mà HS đã biết như giới Thực vật, Động vật, Nấm.

– Yêu cầu HS thực hiện hoạt động trong SGK.

Giới Thực vật: Hình A, C.

Giới Động vật: Hình D, E, G.

Giới Nấm: Hình B.

Sau khi học xong bài học, GV cần quay lại câu hỏi khởi động để HS đưa ra câu trả lời. GV có thể gợi ý để HS đưa ra được câu trả lời cuối cùng: thế giới sống được chia thành năm giới, trong mỗi giới lại có các đơn vị phân loại khác nhau. Qua đó, việc tìm ra một sinh vật trong thế giới sinh vật đa dạng được thực hiện dễ dàng.

V GỢI Ý KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ

1. Đề bài

Câu 1. Hệ thống sinh vật được chia thành những giới nào? Nêu tên và đặc điểm của mỗi giới. Lấy các ví dụ đại diện mà em biết.

Câu 2. Vẽ sơ đồ thể hiện các đơn vị phân loại sinh học từ thấp đến cao.

Câu 3. Tìm hiểu trên sách, báo và internet về tên khoa học và vị trí phân loại của một loài sinh vật em yêu thích (có thể tìm hiểu về con người).

2. Đánh giá

HS dựa vào kiến thức đã học và tìm hiểu thông tin trên sách, báo, internet để hoàn thành các câu trả lời.

Câu 1. (B)

Câu 2. (B)

Câu 3. (H)

